

INDUSTRIEEL-ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK AAN DE MINNEMEERS

Patrick Raveschot
Wetenschappelijk medewerker DMSA

Verslag van een eerste opgraving

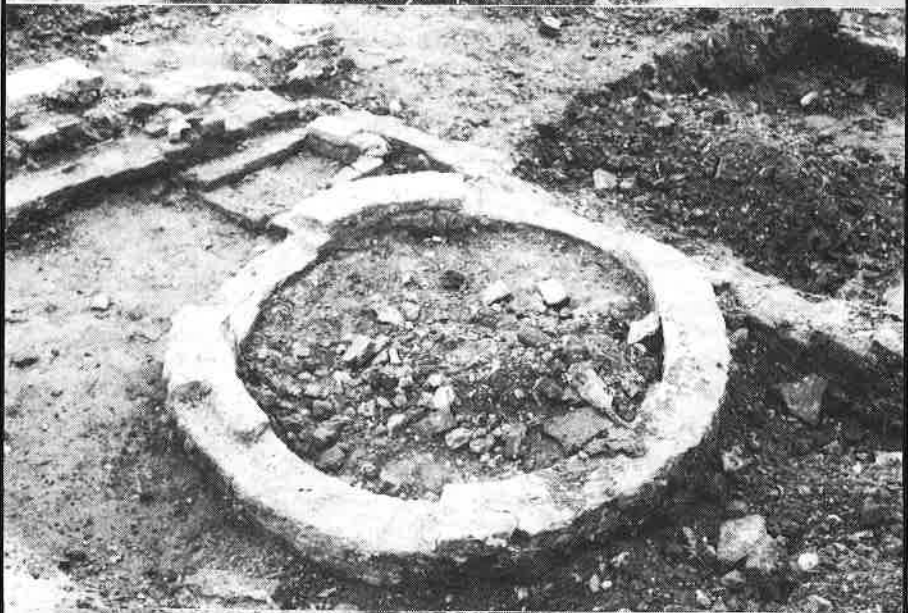
Op een terrein, gelegen tussen de Oude Vest en de Minne-meers (kad. 1986, afd. 2, sectie B, blad 1, nr. 192k) werd er door de Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie van de stad Gent, in samenwerking met de Gentse Vereniging voor Stadsarcheologie, het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel en de Vereniging voor Industriële Archeologie en Textiel, tussen 13 en 24 april 1987 een eerste opgraving ondernomen. Het opgravingsvlak bevond zich tussen de gedempte Minne-meersgracht en het nog bestaande gebouw van een katoenspinnerij van het Manchesteriaans type uit 1905 en besloeg ongeveer 150 m².

Op een diepte van slechts 1.20 m verhinderde het grondwater verder onderzoek. De onderste, lichtbruine laag bevatte heel wat schelpjes en enkele laat-middeleeuwse scherven. De vele muurresten, die getuigen van een intense bouwactiviteit, zijn alle post-middeleeuws. De oudste constructie lijkt een noord-zuid-gericht bakstenen gebouw van meer dan 7.90 m lang. Buitenwerks is het gebouw 4.50 m breed, maar verbreedt in het zuiden tot 4.75 m. De eensteensmuur (baksteenformaat : 24 x 12 x 4 cm) rust op een bredere fundering die amper reikt tot 62 cm onder het looppniveau. Het bindmiddel is een beige kalkmortel. Binnen deze lichte constructie troffen we enkele bakstenen structuren aan die er mogelijk mee in verband stonden. In een langwerpige baksteenconstructie tegen de oostwand en in de aanpalende, met bakstenen beklede, kuil werd steenkoolgruis ontdekt. De ronde waterput, opgericht met bakstenen van het formaat 16.5 x 7.5 x 4.5 cm en met grijze mortel waarin asse (of houtskool) en kalk voorkomen, is wellicht een latere toevoeging. Tegen de noord-oostwand van deze eerste constructie leunde een vierkante structuur aan, waarvan de westwand in het verlengde van de vorige lag. Deze muur liep trouwens nog verder door tot in de kaaimuur van de Minne-meersgracht. Deze noord-zuid-lopende muur lag vroeger trouwens op een perceelsgrens, die we terugvinden op het oude kadaster tussen de percelen 197 en 203-207 (oud kadaster sectie B, deel 2, blad 1). Ten oosten van deze scheidingsmuur was een soort van beluik gebouwd, aan weerszijden van een steegje dat met een brugje over de Minne-meersgracht uitkwam. Mogelijk betreft het de arbeidershuisjes uit het bezit van de familie Van Huffel, die omstreeks 1845 gesloopt wer-

Algemeen beeld van het opgravingsterrein. Centraal in beeld (pijl) het baksteenmassief vermoedelijk te identificeren met de fundering van een stookketel of stoommachinestallatie uit het eerste kwart van de 19de eeuw.

De (opgevolde) waterput bestaande naast hogervermelde stoominstallatie, voor de winning van het benodigde water.

De inbinding van een scheidingsmuur uit 1828 (op de perceelsgrens tussen fabriek en directeurswoning) in de massieve 1.30 m dikke kaaimuur van de gedempte Minne-meersgracht (rechts in beeld) (Foto's DMSA Gent)

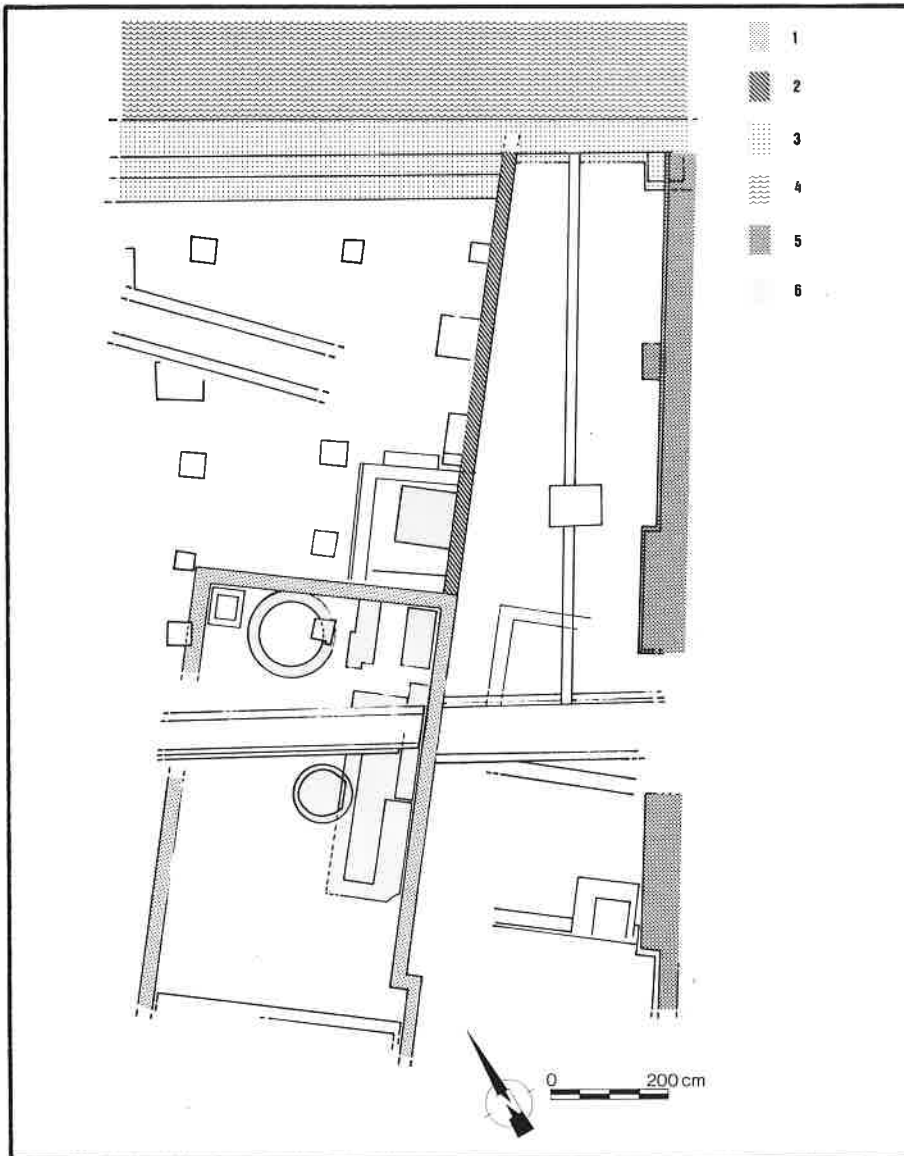

Details van de fundering van een vermoedelijke stoominstallatie : een met bakstenen uitbeklede ovale kuil (diameter ca. 50 cm) die veel kolengruis bevatte (boven).

Dezelfde ondiepe kuil uit een andere hoek gezien, links aan gebouwd tegen de scheidingmuur uit 1828 (midden).

Langwerpige ruimte binnen het funderingsmassief, in verband te brengen met een vermoedelijke stoominstallatie (onder).

den. Ten oosten van deze perceelgrens vonden we echter geen sporen terug die met deze huisjes in verband kunnen gebracht worden. Het is opvallend dat zowel de kaaimuur als de brede oost-west-gerichte muur, die beide blijkbaar over deze grens heen liepen, verschillen van de bouwwijzen en een verschillend bindmiddel vertonen naargelang hun positie aan de ene of de andere zijde van deze grens. Ten westen van deze grens vormden beide muren blijkbaar een overdekte ruimte waarvan de sokkels van de daksteunen nog bewaard gebleven zijn. Voor alle elementen van deze constructie werden bakstenen van het formaat 22/23 x 10/11 x 4/5,5 cm en witte kalkmortel als bindmiddel aangewend. In de sokkels werd er echter ook witsteen verwerkt. De meest oostelijke muur, op de grens van het opgravingsvlak, bestaat uit bakstenen van het formaat 18/18,5 x 8/9 x 5/5,5 cm en grijze mortel met asse (of houtskool) en kalk. Deze muur, gefundeerd op spaarbogen, maakt deel uit van een grote vierkante constructie waarvan de zuidmuur net buiten het opgravingsvlak viel. Deze constructie stamt vermoedelijk uit het eind van de 19de eeuw. Voor het overige kon geen enkele bouwrest aan de hand van bekende archiefdocumenten geïdentificeerd worden. We hopen dat een volgende campagne hierin meer klaarheid zal brengen.

Grondplan met constructieresten :

- 1) oudste constructie
- 2) muur op perceelsgrens
- 3) kaaimuur
- 4) Minnemeersgracht
- 5) muur op spaarbogen
- 6) funderingsresten van vermoedelijke stoominstallatie.